

Rapport till överenskommelsen mellan regeringen och SKL om förlossningsvård och kvinnors hälsa 2017

6.4 Särskilt stöd för vissa insatser

Screening av cervixcancer – insatser gällande utbildning och IT-stöd

Med start i överenskommelsen om förlossningsvård och kvinnors hälsa 2016 har SKL under 2016 och 2017 erhållit ekonomiska medel för nationell och regional samordning av screening. Särskilt fokus under 2017 skulle läggas på IT-stöd och patientsäkerhet inom cervixcancerscreening.

Nationellt vårdprogram

RCCs nationella arbetsgrupp för cervixcancerprevention har tagit fram ett nationellt vårdprogram för cervixcancerprevention och konsekvenser av införande av Socialstyrelsens rekommendationer gällande screening, vilket fastställdes av RCC i samverkan i januari 2017. Vårdprogrammet är en viktig utgångspunkt för såväl samordning som stöd i implementeringsarbetet. Hela 2017 har arbete pågått i samtliga landsting inför införande av HPV-analyser i screeningverksamheten. De regionala representanterna i arbetsgruppen har varit djupt involverade i dessa arbeten.

Lokala kontaktpersoner

Samtliga landsting har tagit fram lokala kontaktpersoner som arbetar tillsammans med RCCs nationella arbetsgrupp för cervixcancerprevention.

SKL arrangerade en heldag 31 maj för lokala kontaktpersoner tillsammans med nationella arbetsgruppen för en genomgång och diskussion kring införandefrågor.

Med stöd av SKL arrangerades ett 50-årsjubileum sedan införandet av cervixcancerscreening den 10 november på Karolinska Institutet. Arrangemanget som hade fokus på erfarenheter av de gångna 50 åren samt planering inför införandet av nya vårdprogrammet, lockade ett brett deltagande från hela Sverige. Referat samt material från dagen finns här:

<https://www.cancercentrum.se/samverkan/om-oss/nyheter/2017/november/2017-11-17-kommunikation-och-samordning-i-fokus-nar-nya-gynekologisk-screening-infors/>

Gemensamma mallar för kallelse och svar

Ett omfattande arbete med generiska nationella mallar för kallelser och provsvar har genomförts och dessa finns nu tillgängliga på cancercentrum.se. Målet är att varje landsting och region ska använda de nationella mallarna för att säkerställa en entydig och enhetlig information till kvinnor oavsett var i landet man bor eller vill genomföra sitt cellprov.

Utbildningsinsatser

Riktade utbildningsinsatser för att öka kunskapen hos personal inom landets olika screeningverksamheter behöver ske innan screeningprogrammet införs. Målgruppen för utbildningsinsatsen är provtagande barnmorskor, utredande gynekologmottagningar samt

cytologi-, mikrobiologi- och patologilaboratorier. Ett omfattande utbildningsmaterial har tagits fram i PowerPoint-form. Detta och 7 korta informationsfilmer har publicerats på cancercentrum.se.

Ett omfattande arbete under året har varit framtagning av en webbaserad utbildning som i första hand vänder sig till barnmorskor inom mödrahälsovården samt utredande gynekologmottagningar. Webbutbildningen finns här

<https://www.cancercentrum.se/samverkan/vara-uppdrag/prevention-och-tidig-upptackt/gynekologisk-cellprovskontroll/utbildningsmaterial/webbutbildning-gck/>

IT-stöd

En särskild utmaning är att landstingens befintliga IT-stöd idag inte underlättar för kvinnor att ta sitt cellprov i annat landsting än det man är folkbokförd i vilket strider mot nuvarande patientlag. Uppföljning och kontroll av kvinnor som tidigare haft avvikande svar eller cellförändringar är heller inte möjligt i annat landsting. Detta kan leda till att kvinnor faller mellan olika stolar och patientsäkerheten riskeras.

Ett första steg är att landsting och regioner gör ändringar i rutiner och anpassningar i befintliga IT-stöd (IT-konfiguration) för att möjliggöra följsamhet till det nationella vårdprogrammet. Steg två är att införa ett nationellt IT-stöd för att tillgodose nödvändiga behov och nå målet om en jämlik och säker vård. En första förstudie genomfördes under 2016 av Inera. Efter förstudien ställde sig RCC i samverkan vid möte i januari 2017 bakom att tjänsteplattform och tjänstekontrakt bör användas och Cytburken anslutas till tjänsteplattformen så att de landsting som önskar gå via Cytburken ges möjlighet till detta. Nätverket hälso- och sjukvårdsdirektörer ställde sig också bakom vidare arbete.

Under våren 2017 genomförde Inera på uppdrag av SKL utredningens del två avseende förberedelse för införande. I utredningen gjordes bl.a. en legal analys av jurist i frågor som gäller direktåtkomst och elektroniskt utlämnande.

Fyra tjänstekontrakt föreslogs för att få utbytet över landstingsgränser och olika IT-stöd att fungera. Utredningen föreslog ett realiserings- och implementeringsprojekt sträckande sig över två år och med en nationell kostnad på ca 10 mkr. Nätverket hälso- och sjukvårdsdirektörer konstaterade i juni 2017 att arbetet bör tas vidare av patientsäkerhetsskäl av landstingen genom Inera. Under hösten genomförde Inera intresseanmälan till landstingen samt senare avsiktsförklaring och i början av 2018 stod det klart att arbetet kommer att startas i mars 2018.